SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — **УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК**

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. C. No. 89. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, MAY 12, 1993. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 12-го ТРАВНЯ 1993. Ч. 89. РІК C.

Л. КРАВЧУК І М. БАГРОВ ВИРІШУЮТЬ ДОЛЮ КРИМУ

Київ (М. Годзілевська). — Зустріч Президента України Леоніда Кравчука і голови Верховної Ради Криму Миколи Багрова, яка відбулася в Києві 4-го травня, засвідчила, що український Президент, вибираючи між Меджлісом кримськотатарського народу і парляментом півострова, зробив свій вибір на користь останнього.

Розмова українського Президента з кримським спікером точилася навколо проблем розподілу власности, перспективи запровадження подвійного громадянства і проєкт нової конституції України. Як наголосив М. Багров, „кримській проблемі" в проєкті буде відведено окремий розділ, отже „кримську незалежність" Л. Кравчуком сприймає з розумінням. Дальші репліки Президента України підтверджують це: „Сьогодні Україна є унітарною державою, а Крим — автономною республікою у складі України. Чому саме Крим має бути відділений як автономна республіка? Тому, що це історичне відновлення: що вже відвойоване Кримом, не можна забирати. Потрібно закріпити державність Криму і Крим у складі України на основі документів. Однак крім Криму є ще 24 області. І тут виникли проблеми: або підняти ці області до рівня Криму, тобто надати автономію, або опустити Крим до рівня інших областей. Але Україна не є федеративною республікою. Як нас вчили давні філософи, потрібно вирішувати ті завдання, для яких настав час".

Щодо територіяльних претенсій на Крим з боку Росії, Президент дав однозначну відповідь: „Це наша земля. І якщо російське керівництво ставить питання про територіяльну цілісність України, то воно передчасно носить характер поразки".

Як стало зрозуміло з висловлювань Л. Кравчука і М. Багрова, проблема Криму сьогодні не стоїть так гостро, як минулого року. Можна сказати, що йде праця в напрямку наповнення задекларованого кримського суверенітету дійсним змістом: для розподілу власности між Україною і Кримом незабаром буде створена спільна депутатська комісія. З таких же взглядів можна розглядати ідею створення на території Криму комерційного банку.

У зв'язку з підписанням групою членів Президії Верховної Ради України проєкту скасування заборони Компартії, Леонід Кравчук висловив своє становище до цієї проблеми: „Ми живемо у демократичній державі і тому заборонити існування якоїсь партії ми не можемо. Нехай Комуністична Партія буде зареєстрована і діє на благо України, але без кінцівочки „Совєтського Союзу". В часи перебудови я сам виголошував на пленумі ЦК КПСС програму і новий статут Компартії України, але мої ідеї не були прийняті, на жаль. У різні часи в нас були ідеї і Винниченка, і Грушевського, але це були українського грунту ідеї, а не запозичені. Щодо скасування указу: указ приймався, коли був ГКЧП як політична оцінка — і вона правильна. А юридично-правна оцінка — це вже інше, тут я не можу дати рекомендації".

Діяльність Компартії в Україні в часи голоду дістала різко неґативну оцінку в Л. Кравчука: „Комуністична Партія у нас — це був загін, який виконував волю КПСС, можете повірити мені, я добре знаю, що це. І мільйони людей, які загинули, екологічні лиха, — все це руками намісників КПСС в Україні".

Повертаючись до проблеми Криму, варто принагідно згадати, що корінним населенням півострова є все таки не росіяни, а кримські татари. Але про них ні Л. Кравчук, ні М. Багров у ході розмови з журналістами не згадали. Тому виглядає, що долю Криму буде вирішено без них.

МАНДРУЮТЬ ФАЛЬШИВІ КУПОНИ І НАРКОТИКИ

Київ (УНІАР). — Міністер внутрішніх справ України Андрій Василишин повідомив, що поширення наркотиків досягло загрозливих розмірів. Керівники мафії Колюмбії та Італії виробили спільний плян транспортування наркотиків в Україну. За минулий рік в Україні виявлено 600 злочинних груп, до яких входило 32,000 осіб, які займалися торгівлею наркотиків. З Інтерполю Німеччини надійшло повідомлення, що митна служба на летовищі в Мюнхені затримала громадянина Танзанії Свалеха Абдаллаха Омарі, який прибув літаком Київ-Мюнхен. У нього сконфісковано 580 грамів героїни. Затриманий пояснив, що придбав героїну у Києві з метою продажу в Німеччині.

Міністер повідомив, що минулого року Україну прийнято в члени Інтеполю і продовжуються переговори про прийняття її в члени Европолю. Плідним доповненням до вступу України в Інтерполь стало підписання угоди про співпрацю у боротьбі зі злочинністю між Міністерством Внутрішніх Справ України і МВС землі Саксонія-Анчальт, Німеччина. Міністер внутрішніх справ Саксонії Першав зазначив, що злочинний світ є добре вивінуваний і матеріяльно забезпечений, тому й дуже мобільний. Міжнародна злочинність набула нечуваних розмірів. Високий рівень безробіття сприяє ростові злочинности серед молоді.

Зросла злочинність і в Україні. Начальник Управління Внутрішніх Справ Харківської области повідомив 1-го травня на телевізійному каналі „Останкіно", що в Україні ходять мільйони фальшивих купонів, виготовлених у Польщі та в Азербайджані. Начальник південносхідного управління прикордонних військ України генерал-майор Іван Чудновський повідомив, що в квітні на кордоні з Росією припинені спроби вивезти з України понад 16 кг. золота, 12 кг. срібла і понад 100 кг. наркотиків. Протягом останніх трьох років в українських музеях здійснено 131 крадежів. Міністерство Закордонних Справ і Служба Безпеки України намагаються наладити контакти з авкціонами в різних країнах. Почастішали крадежі автомобілів закордонних дипломатів у Києві.

А коли А. Василишина привітали з 60-річчям і повідомили, що прем'єр-міністер оголосив йому подяку, а Президент Леонід Кравчук подарував пістолю відомої західньої фірми, то злочинний світ дав про себе знати в інший спосіб: протягом доби здійснено 12 убивств, п'ять поранень, вісім зґвалтувань, шість розбійних нападів та 20 пограбувань.

Англійські консерватисти програли в міських виборах

Лондон. — Прем'єр-міністер Великобританії, лідер Консервативної партії Джан Мейджор визнав, що „партія зазнала страшної поразки" в останніх міських виборах.

Голова Консервативної партії, міністер фінансів Норман Ламонт після ознайомлення з попередніми вислідами виборів закликав орнопартійців до спокою. „Ми мусимо тісніше згуртуватися і докласти всіх зусиль, щоб змінити ситуацію до наступних парляментарних виборів", — заявив Н. Ламонт.

Спостерігачі годяться в тому, що до поразки консерватистів привели останні рішення уряду, рецесія, котра дедалі поглиблюється, і впертість Дж. Мейджора у намаганні протягнути через Палату громад непопулярний Маастріхтський договір. „Ми могли б узяти верх над обидвома опозиційними партіями, однак не дали собі ради з власним урядом, який зробив усе, щоб ми зазнали поразки", — сказав Джан Гадсон, один з керівників Консерватисвної партії на півдні Англії.

Згідно з вислідами виборів, консерватисти контролюють лише одну з 47 графських рад. До виборів вони мали більшість у 16 радах. Відтепер ліберали контролюють дві раді, а лейбористи, головна опозиційна партія, — 14.

Крім того, на довиборах з причини смерти одного з депутатів Палати громад консерватисти втратили ще одне місце у парляменті. Це означає, що вони мають там лише на 19 місць більше, ніж опозиція.

Королева Великобританії виступила в мадярському парляменті

Будапешт. — В четвер, 6-го травня, королева Великобританії Єлизавета II, яка перебуває в Мадярщині з офіційною візитою, виступила у парляменті країни. У зв'язку з цим спостерігачі підкреслюють, що за останні три роки під час своїх закордонних поїздок королева проголошувала промови тільки в Европарляменті і американському Конґресі.

Англійці завжди були уважні до долі мадярів, сказала Єлизавета II. Надія на кращу долю спалахнула для Мадярщини в 1945 році, однак невдовзі її заступила темрява „залізної завіси". Надії і сподівання 1956 року закінчилися зрадою і жорстоким багаторічним гнітом.

Та сьогодні вогонь свободи горить знову, — підкреслила Єлизавета II. Країна твердо стала на шлях, який веде до незалежности і демократії. Не можна не поважати мадярів за те, що вони змінили політичну систему без жодного пострілу, в процесі мирних переговорів з окупантом. Комунізм у Мадярщині, як і в інших країнах, залишив по собі тяжкий спадок, він зруйнував родинні і релігійні цінності, почуття особистої відповідальности.

Заторкуючи сьогоднішні проблеми Мадярщини, королева сказала, що країна повинна долати неґативні наслідки минулого в умовах неспокійного світу. Простішою справою було б зруйнувати старий будинок, аніж будувати новий. Тепер, коли всі стоять перед завданням створенням справедливих суспільств, в яких кожна людина чула б себе добре, стає очевидним, що для побудови бездоганної держави ніхто не має готової моделі. І тому ніхто не має права на те, щоб, виходячи зі своїх власних наставлень, визначати життя для інших. Кожна країна в світі мусить сам знаходити шляхи свого розвитку, — підкреслила королева Єлизавета II, закінчуючи промову.

АМБАСАДОР С. ТАЛБОТ ЗУСТРІВСЯ З ПРЕЗИДЕНТОМ ЛЕОНІДОМ КРАВЧУКОМ

Київ (УНІАР). — У столиці України протягом двох днів перебувала делегація ЗСА на чолі з координатором політики З'єднаних Стейтів у країнах колишнього Совєтського Союзу Стробом Талботом. У складі американської делегації прибули головний директор Ради крайової безпеки Товбі Ґіті, заступник директора Сі-Ай-Ей Вілліям Студмен, генерал Джеймс Райлі, асистент секретаря оборони ЗСА Ґогем Еллісон та інші. Отже, склад делегації був досить авторитетний, тому спостерігачі не могли не звернути увагу на те, що в день прибуття американців їх не зустрічав ніхто з офіційних осіб України. Очевидно, в такий спосіб українські керівники дали до зрозуміння, що вони не годяться з тиском ЗСА на Україну в питанні атомової зброї.

На кінець переговорів відбулася пресова конференція, на якій С. Талбот повідомив, що мав 40-хвилинну зустріч з Президентом України Леонідом Кравчуком. Американський амбасадор передав для нього листа від президента Билла Клінтона. В листі мова йде про поважний намір ЗСА нав'язати двосторонні відносини з Україною. Очікується, що невдовзі буде випрацьовано українсько-американську хартію, в якій буде визначено характер і завдання стосунків між ЗСА і Україною.

Члени американської делеґації мали також зустріч з міністром оборони Костянтином Морозовим, віцепрем'єром Віктором Пинзеником, заступником голови Верховної Ради Василем Дурдинцем і міністром закордонних справ Анатолієм Зленком.

„Ця візита показала, що Україна і ЗСА перегорнули нову сторінку у відносинах між державами", — підкреслив С. Талбот.

Заступник міністра закордонних справ України Борис Тарасюк додав, що сторони констатували незадовільний сучасний стан українсько- американських взаємин, тому були обговорені всі можливості, які здатні змінити ситуацію на краще.

ВІДКРИЛАСЬ МИСТЕЦЬКА ВИСТАВКА Д. ДІДОРЕНКА

Харків (УНІАР). — Тут в суботу, 1-го травня, в мистецькому музеї відкрито виставку творів живописця і графіка Дмитра Дідоренка, який втратив зір у 25-річному віці і всі свої праці малював наосліп. Чимало виставлених картин розкупили представники закордонних фірм.

Вийшла книжка „Українська література в Канаді"

Едмонтон, Альта. — До 100-річчя українського поселення в Канаді Видавництво „Славута" випустило в світ збірник дослідження, статтей і рецензій п. з. „Українська література в Канаді" д-ра Яра Славутича, професора-емерита Альбертського університету в Едмонтоні.

У збірнику охоплено матеріяли та бібліографічні дані про багатьох українських поетів, письменників і літературознавців, що жили й творили на канадській землі. Не обійдемо й американських авторів, що писали українською мовою, особливо тих, що мали зв'язки з Канадою. Підкреслено велику заслугу тогочасної „Свободи" у друкуванні перших творів, написаних на цьому континенті.

Книжка може виконати ролю підручника для професорів, учителів студентів та старших учнів, що вивчають літературу діяспори. До багатьох статтей додано бібліографічну літературу. Надається для бібліотек.

Ціна книжки (336 стор. у твердій полотняній оправі) 25 ам. дол. Замовлення з грошовими чеками слід надсилати на адресу: Slavuta Publishers, 72 Westbrook Dr., Edmonton, Alta. T6J 2E1 Canada.

І в Москві українство пробуджується

Джерзі Ситі, Н. Дж. (Х. В—Ф) — Нашу редакцію „Свободи" постійно відвідують різні цікаві особистості з України, чи інших країн західньої діяспори. Тим разом у товаристві члена Управи Приятелів Руху Північного Ню Джерзі Лідії Крамарчук заходить молодий чоловік і називає себе: Ярослав Базалій — представник Українського Молодіжного Клюбу в Москві. Вперше приходиться мати до діла з людиною організованої української громади східньої діяспори, яка була в центрі всього, що в той час відбувалося в столиці СССР.

Я. Базалій в редакції „Свободи".

Наш гість на запит яким чином він опинився в Америці та з якої частини України походить, відповідає, що народився в Харкові та в ранньому дитинстві батьки переїхали до Донецького, де Ярослав провів свою юність і закінчив середню освіту. Виїхав до Москви, де закінчив Московський фізико-технічний інститут. Трапилася нагода виповнити заяву на дальше навчання в стейтовому університеті Огайо. Минуло півтора року, думав, забулося, аж приходить позитивна відповідь включно з повідомленням про отримання повної стипендії. І так у вересні 1992 року приїхав до Коламбусу, Огайо, де став аспірантом згаданого університету.

Свою розповідь починає Я. Базалій з 1989 року, бо саме тоді постає в Москві перша українська організація „Славутич". Частина молоді цієї організації створює Український Молодіжний Клюб і з початку він існує, як частина „Славутича". Починають нав'язувати контакти з іншими українськими товариствами в Росії — конкретно у Ленінграді. Влаштовують зустрічі, ідуть на могилу Петра Дорошенка недалеко Москви у Волоколамському районі, де він був на засланні. УМК починає розростатися. Ентузіясти УМК і „Славутича" вирішили зорганізувати Дні України в Москві. У той час перебудови в Москві можна було зробити багато більше, як в Україні. На Дні України до Москви з'їхалося багато відомих артистів. Сходились у Вищій технічній школі ім. Баумана, влаштовували продаж українських книжок, нав'язували контакти з українцями інших республік, а також Польщі. Понад 1,000 осіб зібралось з усіх усюдів на Дні України в Москві.

(Закінчення на стор. 4)

ВЕЧІР Д. МЕЛЬНИКОВИЧ-РИХТИЦЬКОЇ

Чикаґо. — З нагоди появи збірки поезій Дарії Мелькович-Рихтицької п. з. „Шовкова косиця", Об'єднаний комітет українських жіночих організацій Чикаго й околиці влаштовує в суботу, 22-го травня, окремий літературний вечір, з участю авторки. Вечір почнеться в год. 6-ій в залі церкви свв. Володимира і Ольги. В програмі заплановане мистецьке читання поезій із збірки, що його виконають молоді мистці слова Наталка Ющак, Олег Березюк і Люба Коломиєць. Крім того, сама поетеса читатиме свої твори. Вечір буде збагачений музичними точками, у виконанні скрипальки з України Дарії Городиської, яка тепер живе в Чикаґо. Її акомпаньюватиме піяніст проф. Ян Хойнацький.

У СВІТІ

ПРОЦЕС У СПРАВІ ҐКЧП почався 14-го квітня. До судової відповідальности притягнуто 12 осіб — безпосередніх організаторів і учасників невдалої спроби державного перевороту у серпні 1991 року.

У ПОНЕДІЛОК, 10-ГО ТРАВНЯ, від 4-ої години ранку Киргизстан ввів в обіг національну валюту — сом, сказано у постанові ч. 1 комітету у справі запровадження національної валюти. Російські рублі, білети державної скарбниці і банківські білети, активи і вклади колишнього СССР, які курсували на території республіки, будуть обмінюватися і перераховуватися в соми до 6-ої години по полудні 14-го травня ц. р. за курсом 1 сом за 200 рублів. Паралельно рублі і соми будуть в обігу в період від 10-го до 14-го травня.

МУСУЛМАНСЬКІ ЕКСТРЕМІСТИ, які мріють про перетворення Єгипту на зразок фундаменталістського Ірану, продовжують терор, спрямований проти представників влади, чужинецьких туристів і християн-коптів. У неділю, 9-го травня, вони вбили ще трьох поліціянтів. Уряд Єгипту випустив заяву, в якій осуджує цю акцію терористів.

ВСУПЕРЕЧ ПОБОЮВАННЯМ, День Перемоги у Москві та інших великих містах Росії пройшов досить спокійно. Тисячі ветеранів війни і прихильники різних комуністичних рухів взяли участь у демонстрації, присвяченій 48-ій річниці перемоги антигітлерівської коаліції над нацистською Німеччиною і її союзниками. Багато демонстрантів несли червоні прапори, плякати, які закликали до відновлення СССР, викрикували льозунґи проти Боріса Єльцина. На відміну від перштотравневої демонстрації, настрій учасників цього походу був мирним, може бути, завдяки тому, що разом з ними йшли не настільки політизовані старші жінки і діти, несли букети квітів на могилу Невідомого вояка в Алєксандровському саді. Рано президент Б. Єльцин і члени кабінету міністрів поклали вінки на могилу Невідомого вояка. За годину тут же появилися суперники і опоненти президента — голова Верховної ради Росії Руслан Хасбулатов і віцепрезидент Алєксандр Руцкой.

В АМЕРИЦІ

У СТЕЙТІ КОЛЬОРАДО почав працювати найточніший годинник у світі. Точність цього ядерного годинника є така знаменита, що за мільйон років він буде запізнюватися тільки на одну секунду.

НЮЙОРКСЬКИЙ римо-католицький Кардинал Джан О'Коннор, який минулої середи, 5-го травня відбув операцію простати у лікарні св. Вінцентія, вже у неділю, 9-го травня, відправляв Богослужбу в катедрі св. Патрика. Перед виголошенням проповіді з нагоди Дня Матері кардинал О'Коннор жартуючи розповів своїм парафіянам про те, що його приятелі примусили покинути лікарню. „Моя кімната мала таку кількість квітів, що виглядала як похоронне заведення, тоді я зрозумів, що треба забиратися з лікарні". Він не забув подякувати всім, які бажали йому скорого видужання.

ТЕЛЕВІЗІЙНА МЕРЕЖА Сі-Ен-Ен повідомила, що в розпалі *„холодної війни" у 50-их роках Пентаґон* переводив досліди на ескімосах Аляски, для вироблення програми виживання американських вояків, на випадок війни з СССР в Арктиці. Затруднені Департаментом оборони лікарі їздили по поселеннях ескімосів і індіян, роздаючи їм таблетки, які мали в собі невеликі дози радіоактивного йоду. Місцеве населення нічого не знало про характер проведеного експерименту.

ПІДДАЮЧИСЬ СИЛЬНІЙ політичній пресії, Уряд президента Билла Клінтона виправив головні точки свого пропонованого пляну оподаткування енерґії. З цього приводу тепер стараються врятувати бодай якусь частину пропонованих податків перед різного роду лобістами, які намагаються його зовсім зліквідувати. Такі потужні вашінґтонські індустріяльні угрупування як Крайова спілка виробництв, Американський інститут нафти та Американське фармерське бюро приобіцяло, що не допустить до цього оподаткування. Одначе не зважаючи на всі перешкоди, урядові чинники та члени Конґресу твердять, що цей плян буде врятовано, хоча в іншому вигляді.

ДОВГОЛІТНІ ДЕМОКРАТИЧНІ та республіканські конґресмени наполягають на тому, щоби Уряд президента Билла Клінтона якось зареаґував своєю військовою *потужністю проти Іраку, якщо виявиться, що Ірак* справді готовив замах на колишнього президента ЗСА Джорджа Буша під час його відвідин Кувайту минулого місяця. Одначе Білий Дім не поспішає з рішенням цієї справи аж поки не матиме конкретних доказів, що уряд Іраку був причетним до цієї змови.

УРЯД ПРЕЗИДЕНТА Билла Клінтона хоче зліквідувати багатомільйонові податкові пільги американських фірм у Пуерто Ріко. Одначе керівництво Пуерто Ріко старається цьому запобігти, твердячи, що це сильно пошкодить економіці їхнього коммонвелту в майбутньому.

ВЖЕ РІК МИНУВ від жорстоких заворушень у Лос Анджелесі, які в результаті залишили центральну частину міста у цілковитій руїні, одначе досі дуже мала кількість кварталів відновлена. Щойно тепер всі зацікавлені починають роздумувати чому таким повільним кроком іде відбудова. Перерахувавши всі причини, почавши від браку грошей до непотрібного бюрократизму, доходять до заключення, що найбільшою перешкодою є підсвідомий страх повторення таких же заворушень.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200
Subscription 1 year — $40.00 6 months — $22.00 3 months $12.00
UNA members 1 year* — $15.00 Change of address $1.00 Make check or money order payable to Svoboda
Postmaster: Send address changes to:
Svoboda, 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel. (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.
Передплата на рік $40.00 на півроку $22.00 на 3 місяці $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси $1.00
Чеки і money orders виставляти на: Svoboda
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Де конституція України?

Конституція — це основний закон, який визначує характер держави — монархічний чи республіканський, диктаторський чи демократичний, визначає верховні органи влади й уточнює їхні функції та створює фундамент, на якому спирається держава і її суспільне обличчя. Єдина держава демократичного світу, яка не має конституції, зберігаючи зразковий лад, опертий на пошані влади, Великобританія. Тамтешнім основним законом є Велика Хартія Свобід з 1215 року, доповнювана щораз новими законами. ..Найдемократичніша у світі ленінська конституція визначала у своїй 4-ій точці, що монопольну владу має Комуністична партія. Скреслення цієї точки започаткувало у Східній Европі довгий і ще незавершений процес демократизації устрою, тісно пов'язану з конечністю переходу економіки на вільний ринок. У всенародному референдумі, який у минулому місяці відбувся в Росії, велика більшість не тільки висловила довір'я президентові Борісові Єльцинові, але й вимагала якнайшвидшого схвалення нової конституції. У ,,Свободі" з 1-го травня ц. р. подано вістку з Москви, що Єльцин уже проголосив проєкт нової конституції, яка, до речі, ледве чи підходить Україні.

Не підходить теж ,,праведний закон Вашінґтона", яким захоплювався Тарас Шевченко, не знаючи її деталів. Американська конституція визначує трикратну владу: 1) президент, який є теж прем'єром, і верховним командантом збройних сил. 2) двопалатний парлямент і 3) незалежний суд. Але конституція ЗСА має найгіршу в усьому демократичному світі виборчу процедуру, яка аж ніяк не підходить Україні. Здається, що зайвий для України є двопалатний конґрес, що його Єльцин пропонує для Росії. Однак найгіршим є той стан, який існує тепер в Україні: у теорії все ще конституція СССР, у практиці наслідування конституції Франції, а насправді стан безправства, яке вможливлює поширення масового шахрайства, злодійства державного майна й масового хабарництва, — все із легковаженням існуючої влади, яка неначе висить у повітрі, бо не має під собою основного закону з чітким визначенням функція та з законодатною владою, як постала ще за існування СССР. В Україні нема тієї боротьби за владу, яка ведеться в Росії, і в Україні немає сварні між національними групами. Це добрі прикмети, що їх шанує демократичний світ.

Відсутність конституції, адміністраційний хаос і безправ'я, яке проявляється у так званих мафіях, у масовому хабарництві й пошуках зиску незаконними способами — це такі неґативи, які діють у користь ворогам української держави та у шкоду доброго імени України. Алькоголізм і хабарництво були прикметними рисами суспільного ладу, чи пак неладу, на Московщині. Але тепер Росія випередила Україну у пошуках основного закону, без якого не може існувати ні одна правова країна. У проєкті Єльцина передбачається сильну владу президента. Воно зрозуміле на тлі існуючого хаосу в Росії і Україні. Ми чули недавно від одного дуже поважного діяча, який відвідав Америку, що треба ,,жорстокої влади", яка зліквідувала би ,,мафії" та все безправ'я, що підрізує основи молодої держави. Ми почули мудрі слова, що це байдуже, чи хтось є комуністом чи націоналістом, коби був державником і включався у будову держави, а не її підрізування.

До історії перейшов патріот античної римської імперії Сципіо, який раз-у-раз повторяв: ,,Остаточно думаю, що треба знищити Картаґену Перефразуймо його: ,,Остаточно думаю, що треба дати Україні конституцію із сильною, рішучою владою. Теперішній стан не може продовжуватися до безконечности. Теперішній стан — політичний і економічний — веде до катастрофи. Ще не пізно. Ще існують розумні, чесні люди, які не дивляться на державу України крізь призму свого шлунка і своєї кишені чи своєї амбіції, люди, обов'язком яких є сприяти єдности всіх конструктивних сил і впроваджуванню ладу навіть жорстокими засобами.

ДО ВАШІНҐТОНУ з Пекіну прибуде репрезентативна делеґація, в склад якої входять високопоставлені представники експортно-імпортних корпорацій на чолі зі заступником міністра зовнішніх економічних зв'язків і зовнішньої торгівлі Китайської Народної Республіки, Тун Чжуаном. Ціллю поїздки є перевести переговори про купівлю американської пшениці та інших товарів, а також, щоби зустрітися з високопоставленими представниками Департаменту торгівлі ЗСА.

Популярний американський журнал ,,Стратіджік Рів'ю", як речник Стратегічного інституту З'єднаних Стейтів, подає у підзаголовку ось таку дефініцію свого відповідального завдання: ,,Поширення і розуміння тих принципів і практики, військових і політичних, які служать життєвим інтересам і безпеці З'єднаних Стейтів". Коли до цього додати факт, що у складі Ради директорів Стратегічного інституту зустрічаємо прізвища видатних американських генералів і адміралів (на пенсії), то не можна переоцінити важливости і впливової ролі цього журналу у формуванні американської зовнішньої політики. Враховуючи факт, що політичні позиції висловлені на шпальтах журналу віддзеркалюються не лише в Пентаґоні і в державному департаменті, але також і відповідними міністрами всіх держав Заходу, опінії авторів журналу про Україну заслуговують на окрему увагу.

З такої перспективи не абияке зацікавлення викликає стаття ,,Анархія і холодна війна в 'близькому зарубіжжі' Москви", яка є однією з п'ятьох статтей в ч. 1, 1993 р. цього журналу, присвячених загальній темі ,,Европейська безпека до 2000 року". Автор Вілліям Боді, старший співробіт-

Микола Світуха

ПРОБЛЕМА ,,БЛИЗЬКОГО ЗАРУБІЖЖЯ" І ПОЛІТИКА ЗСА

ник Інституту національних стратегічних студій при університеті Національної оборони, виявляє широке ознайомлення з сучасною літературою, присвяченою складним процесам побудови самостійних держав після розвалу колишнього СССР. Автор статті поставив собі завдання подати оцінку теперішньої дійсности і перспектив відносно цілого простору Східньої Европи від Балтійського моря до Криму. Простір цей, що охоплює, за словами автора, шість незалежних держав (себто Україну, Білорусь, Молдову, Литву, Латвію і Естонію), 70 мільйонів населення, 250 стратегічних ядерних ракет, постачав приблизно одну третю господарської продукції колишнього Союзу. Як найбільшій державі на цьому просторі, особливу увагу присвячено саме Україні, причому подано ряд конкретних рекомендацій стосовно американської політики, які не можуть залишитися поза нашою увагою.

Серед головних причин, які висувають проти стабілізації ситуації на цілому просторі, автор згадує факт заборони комуністичних партій у всіх шістьох державах, але без дійсного відходу від влади недавніх комуністів. Окремою проблемою є бажання всіх народів включитися у міждержавні західньоевропейські економічні і оборонні структури, факт який насторожує ті елементи Росії, для яких ,,близьке зарубіжжя" є зоною безпосередніх, а то й виключних інтересів Росії. Позитивним для наших інтересів треба вважати наголос, який автор поставив на реальній загрозі для безпеки України від проімперських московських елементів, які неспроможні сприйняти факт існування самостійної української держави. А окремим позитивним фактом статті є відкрите твердження автором відомої нам істини, що Україна ,,привертає увагу Заходу найбільше через суперечливі заяви Києва про ядерну зброю на її території. Однобічність, з якою політики Заходу наголошували ядерне питання, не звертаючи уваги на заяви речників України, вспіла успішно переконати київських політиків про те, що ядерна зброя є не абияким *дипломатичним і економічним адутом*".

Автор уважає, що протиставлення поміж речниками політичних еліт України і Росії вже досягнуло тривожного рівня, хоч оба президенти (Кравчук і Єльцин) не зацікавлені у збільшенні напруження. У ситуації можливого хаосу завдяки поступовому розпадові Російської федерації, українська політична еліта не погодиться на поменшення чисельности військових сил, конверсію військово-індустріяльного комплексу і на віддання ядерної зброї. А щодо майбутніх політичних ініціятив Заходу щодо України, то автор висловлює переконання, що дипломатичні заходи ЗСА будуть ,,більше успішними, якщо наше знання пріоритетів української політики не буде обмежене нашими інтересами відносно реалізації договору ,,Старт" і приєднання до договору про нерозповсюдження ядерної зброї".

Безсумнівним позитивом статті є багатий вибір цитат із різномовних періодичних видань, включно з друкованими працями таких відомих українських авторів як проф. Орест Субтельний, Роман Сольчаник, Тарас Кузьо й інші. Одночасно, опираючись на ан-

(Закінчення на стор. 3)

Юрій Стефанівський,
Львів

Великдень в Україні

У липні 1990 року на святі ,,Лемківська ватра" молода солістка ансамблю з Івано-Франківщини співала коломийку ,,Ой, дай, Боже, Ґорбачову до сто літ дожити, що дозволив в цьому році паску посвятити". Пам'ятаю, що мене вразило тоді здивування, яким відреаґувало на ці слова літнє подружжя українців із Каліфорнії, які стояли поруч. Лишень пізніше я зрозумів, що власне такою і повинна бути реакція нормальної людини з нормального демократичного суспільства, коли вона чує, як хтось забороняє чи дозволяє обходити обряди Церкви Христової, відзначати релігійні свята. Нам, які виросли під тиском безбожницької комуно-фашистської ідеології, яких змалку система спонукала кривити душею та від пелюшок жити за подвійною мораллю — безбожницькою офіційною та християнською вдома, дозвіл паску посвятити, а радше певне послаблення у релігійній сфері, яке тоді вимушено зробила імперська адміністрація генерального секретаря ЦК КПСС Міхаїла Ґорбачова, видавалася неймовірно щедрим подарунком доброго московського ,,дяді".

У цьому році відсвяткували ми Великдень в Україні якось буденно-звикло (якщо взагалі можна буденно святкувати Великдень). Це свято особливе, в ньому все — радість від того, що воскрес Господь, воскресла після зимового сну природа, воскресла наша держава, сум за тими, кого немає з нами, хто назавжди залишився в снігах Сибіру, теплі спогади дитинства, у якому кусочок білого хліба часто був вимріяними ласощами, а на Великдень ще возилися на лещатах...

Цього року було все — і багатотисячні юрми вірних перед ще недореставрованими нашими знищеними, але незнищеними храмами у Вербну Неділю на свяченні верби, п'яти-шести годинні черги до Сповіді, переповнені церкви на Службах Божих. Не було ні католиків, ні православних, були українці-християни, які святкували Воскресіння Господнє.

Попри усі матеріяльні негаразди, в кожній християнській оселі, щось пеклося, варилося, вудилося, смажилося. Кожна християнська родина в Україні у Великодню Неділю почала сніданок із свяченого. Велич свята відчувалося у всьому — яскравому одязі людей, усмішках на їх щасливих обличчях, луні церковних дзвонів, масві свічкові заграви на дорогих могилах, в буйстві барв писанок і крашанок, вишивках сорочок і блюзок, в гаптуванні спідниць та кептарів. Всюди панував дух піднесення, лунали пісні, сміх. Не працювали підприємства, установи, зате цілодобово функціонував громадський транспорт, аби люди могли потрапити на Службу Божу та в гості. Телебачення і радіо вело прямі передавання літургій у найважливіших храмах — Софії Київській та Соборі Святого Юра.

На вулицях міст і сіл на Великдень майже не було п'яних, не було чути брутальної, на жаль, вже звиклої за совєтських часів лайки. У Великодню Неділю навіть небо, до того два тижні день у день затягнуте хмарами, стало чистим і Ярило-сонце пружніми весняними променями освятило спраглу за теплом землю.

Напередодні свята усі центральні, обласні, районні та міські газети надрукували Великодні поздоровлення і побажання, з яким звернулися до українського народу Президент України Леонід Кравчук, Патріярхи українських церков Іван-Мирослав Любачівський та Мстислав. Обтяжені відповідальністю за долю нашого народу, вони закликали його до єдности, до припинення міжконфесійних непорозумінь, до єднання в ім'я розбудови української держави. ,,...У нас немає і не може бути 'своїх' або 'чужих' церков", — говориться, зокрема, у посланні Леоніда Кравчука. — Отож, нехай цей світлодайний день наблизить нас один до одного, з'єднає щирою молитвою за оновлення нашої Вітчизни. Нехай високі слова ,,Боже, великий, єдиний! Нам Україну храни..." увійдуть віднині в душу і серце кожної людини, озвуться добром, злагодою, любов'ю, стануть закликом в ім'я нашої незалежної держави. Христос Воскрес — Україна воскресла!"

Незвиклим було святкове вітання, з яким звернувся до вояків, які служать у Прикарпатській військовій окрузі, його командуючий генерал-полковник Василь Собков. В ньому говориться: ,,Молоде українське військо буде відзначати день світлого Христового Воскресіння... У день свята вій-

(Закінчення на стор. 4)

Іван Кедрин

ЮВІЛЕЙ УІА В НЮ ЙОРКУ

Український Інститут Америки в Ню Йорку відзначає в неділю 16-го травня ц. р. своє 45 літ — це не є ,,округла дата", але є вже здоровим куснем часу, який дозволяє подивитися на пройдений шлях подивитися в майбутнє. Український Інститут Америки — це палац у найближчому сусідстві з Метрополітальним Музеєм, що його ставлять нарівні з Паризьким Лювром та вище Мюнхенських ,,Пінакотеків". Архітектонічна пам'ятка Ню Йорку, якої не вільно порушувати назовні може вести внутрішній ремонт тільки під доглядом міського архітекта. Очевидно — суття вартість УІА лежить в його діяльності: це станиця плекання і розвитку української культури. На ,,долині" Ню Йорку, у так званому Давнтавні є чимало поважних і творчих станиць українського духу: величава церква св. Юра, Народний Дім, будинок Наукового Т-ва імени Шевченка, Український Музей та інші, але Український Інститут Америки є для їх усіх неначе ,,шапкою", як найбільш репрезентаційна установа. Духовний зміст цієї установи — концерти, доповіді, вишкільні курси, спеціяльні імпрези, які притягають не тільки українську, але й американську публіку та особливо молодь.

Український Інститут Америки тісно пов'язаний із нашою громадою, як із усією українською проблематикою, яка на найпершому місці має тепер Україну, гарні і не дуже гарні сторінки її сучасного виду, її труднощі і все те, що пов'язане з будовою держави після сторіч неволі, після понад 70 років панування комуністичного режиму з вирежисерованим штучним голодом, із ,,психушками", ґулаґами, викривлюванням душ та зруйнуванням і перетворенням багатої країни у країну збіднілу з важкою економічною кризою. Тому УІА особливо зацікавлений у безпосередніх зв'язках з Україною. Впродовж кількох минулих тижнів мав на форумі УІА доповідь член Верховної Ради, колишній кандидат на президента України у референдумі 1-го грудня 1991 року, який дав себе пізнати з своїх опозиційних виступів, Вячеслав Чорновіл, — і також член Верховної Ради України, колишній перший віцепрем'єр, член Української Академії Наук проф. Ігор Юхновський. Кожний такий вечір — дискусійний, дає добру нагоду познайомитися безпосередньо з видатними постаттями сучасної України з різних тамтешніх політичних таборів, різних світоглядів і — скажімо щиро — й різного формату.

Приспішив цей ювілей факт приїзду до Америки голови Комісії закордонних Справ у Верховній Раді України Дмитра Павличка. Український Інститут Америки рішив пов'язати свій ювілей із поглядом у майбутнє України. Цю проблему зактуалізували останні події в Америці. У Білому Домі у Вашінгтоні засів новий Президент, який дотепер не цікавився Сходом Европи та який у перших 100 днях урядування виявив свою прихильність тільки до Росії. Склалися на це різні причини і тут не місце аналізувати їх. Немає сумніву, що чимало винуваті тут самі наші земляки в Україні: відсутність демократичної конституції, економічна криза, адміністраційний хаос, відсутність льояльного до влади поліційного й судового апарату, але й також все ще нерозуміння потреби ,,паблік рілейшен" — пропаґандивно-усвідомлюючого зв'язку із зовнішнім світом.

Членові Уряду України трудно, а то й просто неможливо виступати на багатолюдному зібранні й наражуватися на запити чи й критику учасників. Член Верховної Ради та голова Комісії Закордонних Справ має більшу свободу слова і рухів та водночас є найбільш авторитетним інформатором. Дмитро Павличко запрошений Українським Інститутом Америки бути не тільки почесним гостем на бенкеті в неділю, 16-го травня ц. р., о год. 2:30 в полудне у великій залі одного з найелеґантніших готелів Ню Йорку — Пляза готелю на 5-ій авеню. Таких зустрічей немає багато і нема часто таких нагод почути доповідь на тему ,,Сучасне міжнародне положення України".

Ми мріяли, щоб здійснилися віщі слова Івана Франка, що український народ засяде ,,у народів вільних колі як хазяїн родовитий". І одна за однією держави всіх континентів визнали державність України. Як далеко здійснилася мрія ставши реальною вартістю? На ці і їм подібні запити повинен відповісти нам у найближчу неділю у Плаза готелі в Ню Йорку Дмитро Павличко.

Любомира Крупа

РАЇСА ЛИША — НОВЕ ВІДКРИТТЯ

II

• *у очереті*
протіка лисиця

ніщо
не заважа мені
над вишнями
летіти
в злототеплості легкій

(,,Україна", ч. 37, 1989 рік)

Це те прекрасне, яке людина знаходить в анімістичному світі природи. Коли, одначе, проглянути прочитане, завважується, що не так то й багато в ньому тої ,,злотеплості легкої", (,,Україна ч. 37, 11989 рок), бо хоча вона в легкій формі зображення, то важка своєю сутністю.

• *вишня перекинула хату*
у білий вузол
на плечі
і розгорнула око полину
що пряде гірке полотно

по якому біжать люди
мурахи
козак Мамай

перекинуто келих сміху
і келих сліз

товчуться реактивні держави
і хто на що здатен

і побачила
небо в дірках

(,,Україна", ч. 37,1989 рік)

Раїси Лиші поезії і картини, наче б дихали тим самим ритмом, в пошуках тієї ж самої сутності, що й потверджують її слова: ,,Це і очищення душі, це прагнення до Бога, до осягнення себе і світу, просто диво". Тому тематика її малярства — це Богоматері, зображення снів, відблиски підсвідомости, відгуки давніх вірувань, та квіти.

Відчуття вічного — всесвіту відбилося у вірші:

Обійміть мене зорі яскраві
весною
своїх незчисленних глибин

десь там далеко
і батькові очі
браття приходьте на свято очей

заберемся на Віз що везе
від самої землі
північну частину неба
в південну

Її всесвіт чи засвіт включає і її близьких; одначе тут же й тривога:

чути як сон і вітер
блукають вночі
по людях
один одному непотрібних

Тут і привиди апокаліптичні й переляк:

потайки сідають верхи
на наших коней
тортурні казарми
з доглядачами

стаю я човницею
набравши води
чорної повні з зорею

шубовснути
і плисти у мовчання.

Тому й прохання:

обійміть мене зорі
весною глибин

(Сучасність", ч. 9, 1991 рік)

Це прохання повторюється:

посій мене вербо
зеленим листям
позбирай коханий
сонячним намистом
сховай мене
таємна сило
щоб ні залізні
ні глиняні
ні інші стіни
були не владні
спинити

(,,Україна", ч. 37, 1989 рік)

В питаннях вічного, поетеса відповідь находить так неймовірно просто:

хто знає
як виглядає душа
може синичка синьо
в вікно постукала

мати
відчинивши буття
зимою
самосвітлом виреченим
трепетною вербою

(З недрукованого)

Це так на перший погляд просто, бо поетична відповідь вдягнена в небувалі метафори.

Глибоке відчуття історичної і сучасної долі України находить свій вислів у вірші діяння (,,Україна", ч. 37, 1989 рік)

(Закінчення на стор. 4)

ДЕРЖАВНІСТЬ УКРАЇНИ ЗАКРІПЛЮЄТЬСЯ! ДОПОМОЖІТЬ ЇЙ ВКЛАДОМ ВАШОЇ ДИВІДЕНДИ У ФОНД ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ — УНС!

Проблема...

(Закінчення зі стор. 2)

гломовні періодичні видання, автор робить деякі невластиві висновки або помилкові інтерпретації подій. Для прикладу, він приписує Президентові Кравчукові „націоналізацію совєтської власности", коли в дійсності могла б бути мова хіба про націоналізацію власности Комуністичної партії в Україні. В іншому місці натрапляємо на виразно тенденційне твердження про те начебто рішення Кравчука „поставити будову держави перед демократією" пошкодило міжнародній репутації України і підкосило довір'я до режиму. Відтак зустрічаємо нічим не підтверджену опінію, що у військових силах України широко поширені дизертирство, втечі від призову і розкрадання військового майна. Подібної сумнівної вартости в такій статті є фраза про те що, як ветеранам совєтської комуністичної структури влади, для Кравчука і його оточення втриманням в руках є найвищою ціллю.

Рамки нашої статті не дозволяють зупинитися на характеристиці ситуації в інших державах отого „близького зарубіжжя", зокрема в Білорусі і Молдові, де, як відомо, існує проблема „Дністерської республіки" і ролі в цьому конфлікті т. зв. 14-ої російської армії. Натомість зупинимося на найважливіших висновках і рекомендаціях Вілліяма Боді, які мають безпосереднє відношення до інтересів України.

Автор уважає, що ритм змін у цілому регіоні є настільки швидким, що будь-які тертя з Москвою, від питання контролю над ядерною зброєю до громадських заворушень на тлі економічних недостатків, могли б стати запальним пунктом конфлікту поміж Росією і її сусідами на Заході. Всі шість республік уважатимуть Росію джерелом загрози їх незалежности, а Росія в свою чергу докладатиме всіх зусиль, щоб не допустити до створення протиросійської коаліції, на зразок якогось Чорноморсько-Балтійського союзу, або приєднання її сусідів на Заході до НАТО. Враховуючи такі реалії, а також наявність протизахідного, точніше протиамериканського наставлення в політичних і військових колах і Росії і України, перспективи ефективної західної політики треба уважати обмеженими.

Автор переконаний, що Захід повинен позбутися ілюзій щодо можливої ролі СНД у військових і стратегічних питаннях, але одночасно не повинен ізолювати Росію шляхом скріплення військових зв'язків з окремими республіками. Технічна і фінансова допомога ЗСА у розмонтуванні стратегічних ракет і ядерної зброї на Україні розв'язувала б проблему браку взаємного довір'я поміж Україною і Росією в питанні ядерної зброї, і одночасно заставила б Україну виконати зобов'язання передбачені договором „Старт-1". ЗСА повинні також подати допомогу Україні й іншим державам для скріплення засобів готовности перед несподіваним нападом і для створення системи ліквідації ядерних матеріялів. Окремі зусилля повинні бути спрямовані для вишколу цивільних експертів з питань оборонної доктрини і для посилення зв'язків з офіцерським складом кожної держави.

Щодо проблеми „Дністерської республіки" і майбутнього Молдови, В. Боді рекомендує скликати, за ініціятивою Північно-Атлантійської ради співпраці, політичну конференцію на рівні голов всіх зацікавлених держав, з активною участю ЗСА, для вирішення політичного статусу, границь і військових сил на цьому терені. Він передбачує ролю для миротворчих відділів військ ООН у реалізації рішень конференції, а зокрема в демілітаризації реґіону теперішньої конфронтації.

Автор теж признає потребу масивної допомоги для конверсії військово-індустріяльної бази, зокрема в Україні, критикуючи факт, що дотепер не запропоновано серйозних програм, які враховували б проблему перевишколу наукових і технічних кадрів, раптовий зріст безробіття, дестабілізацію соціяльного ладу тощо. Така програма індустріяльної конверсії мусить бути конечною частиною західнього „Пляну Маршала" для цілого реґіону.

Стаття Вілліяма Боді закінчується ствердженням, що провідною ціллю американської політики повинна бути допомога демократам в кожній новоствореній державі, замість підтримки однієї держави іншою.

Реалізм аналізи і висновків автора статті рекомендує його як одного з важливих контактів для української дипломатії у Вашінґтоні.

Загальні річні збори кредитівки у Бостоні

Бостон, Масс. — Тут у неділю, 4-го квітня, відбулися 18-ті Річні загальні збори Української Братської Федеральної Кредитової Кооперативи. Як і кожного року, збори відбулися у двох частинах, а саме: в неділю в українській католицькій і православній церквах відслужено Святі Літургії в намірення членів кредитівки, а по святих Літургіях відправлено Панахиду за померлих членів кредитівки.

О 1-ій годині по полудні в залі української православної церкви відбулися річні загальні збори, перед якими члени і гості гостилися кавою і солодким.

Збори відкрив д-р Іван Дідюк, ініціятор, засновник і 18 років незмінний голова кредитівки, який привітав присутніх і попросив отця ігумена Питириму, настоятеля української православної церкви, провести молитву, потім попросив присутніх встати з місць і однохвилинною мовчанкою вшанувати пам'ять померлих членів.

Далі відбулося відчитання порядку нарад загальних зборів, по котрім секретар Антін Ґалонжка відчитав протокол минулорічних загальних зборів. Протокол прийнято одноголосно без змін і приступлено до звітів Управи дирекцій. Д-р Іван Дідюк як голова здавав першим. На початку він з'ясував ціль і значення та працю кредитівки в загальному, підкреслив розвиток та успіхи, не зважаючи на безперервне обнижування відсотків від різного роду інвестицій. Він говорив у своєму звіті про працю і обов'язки, які виконував, скільки відбулося засідань, про поїздки на конвенцію Централі Українських Кооператив, які відбувалися в Чикаго і Вашінґтоні, також згадав про матеріяльну допомогу, яку наша кредитівка надала церквам, організаціям і товариствам. Д-р І. Дідюк підкреслив також велику заслугу, з якої ми повинні бути горді, саме: що при нашій кредитівці був створений Фонд Лесі Ісаєвич, завдяки нашій кредитівці і багатьом іншим кредитівкам, організаціям і приватним людям Леся закінчила університетські студії з великим успіхом, а тепер дістала стипендію у Прінстонському університеті.

Отець декан Маріян Струць (зліва), голова кредитівки д-р Іван Дідюк, отець ігумен Питирим з членами Екзекутиви Української Братської Федеральної Кредитової Кооперативи у Бостоні.

Потім зі звітом виступив секретар Антін Ґалонжка, після нього звітував головний скарбник Володимир Федорів, який звернув увагу, що докладний звіт поданий в письмовому річному звіті.

Ширший звіт з праці здав голова контрольної комісії мгр Орест Щудлюк, підтверджуючи, що всі книги ведені в порядку.

По дискусіях над звітами вибрано трьох нових членів дирекції. Далі голова д-р І. Дідюк попросив до слова о. ігумена Питирима, який прибув з України. Він розказав про життя і нелегкі відносини в Україні просив про допомогу нашій Церкві, яка по тяжкій комуністичній неволі відживає, а також заохочував присутніх, хто не є членом кредитівки, стати ним, складати всі свої гроші у кредитівках, а зарібком допомагати Україні.

На закінчення д-р І. Дідюк сказав, що пляни кредитівки в Бостоні є далекосяжні і багатогранні, однак дальший ріст і розвиток кредитівки буде залежати від нас самих. Нам відомо, що на терені Бостону й околиці є багато українців, які чомусь не вступають в члени нашої кредитівки, хоч вони добре бачать і знають про користі кредитівки в нашій громаді.

Голова зложив подяку та висловив признання членам дирекції і комітетів за їх жертвенну працю, за вклад і розвиток нашої установи. Рівно ж подякував усім присутнім членам і гостям, що прийшли на збори і змогли переконатися про працю кредитівки.

Д-р І. Дідюк попросив до слова о. декана Маріяна Струця, який зложив привіт і щирі побажання великих успіхів для дальшої праці кредитівки. На закінчення він провів молитву, після якої присутні мали перекуску з холодними і гарячими напитками. За це належиться щира подяка жінкам, які її приготовили.

Д-р Іван Дідюк

Загальні збори корпорації „Українське Село" у Воррені

Річні загальні збори „Українського Села" у Воррені відбулися вже дев'ятий з черги раз у власному приміщенні у п'ятницю, 26-го березня 1993 року, о год. 6:30 вечора. Вже від 5:00 години почалася реєстрація членства. Збори відкрив президент корпорації Стефан Віхар. Він привітав присутніх і попросив однохвилинною мовчанкою вшанувати пам'ять членок і членів, які померли минулого року. Голова Верифікаційної комісії Емі Бужинська ствердила правосильність зборів. Секретар корпорації Ігор Іваницький прочитав протокол попередніх Загальних зборів, який прийнято без змін. Опісля скарбник Уляна Мазяк подала детальний звіт фінансів за минулий рік. Подані цифри виявили солідну і ощадну господарку. У другій частині її звіту вона подала запропонований бюджет на 1993 рік. Після короткої дискусії над звітом і бюджетом обидва були прийняті одноголосно.

Президент С. Віхар у своєму детальному звіті інформував про працю дирекції і стан майна „Українського Села". Він підкреслив факт, що усі членки і члени дирекції мають свої окремі завдання. Крім того, усі програми „Українського Села" мусять бути апробовані дирекцією. С. Віхар подякував менаджерові Христі Шумейко і її співпрацівникам за гарно виконувану працю. Пригадав також, що дирекція плянує різні імпрези загально-громадського характеру, як наприклад, „Вечір в Україні", під час якого зібрано до 10,000 дол. на допомогу для хворих дітей Чорнобиля. „Українське Село" влаштовує кожного року літній пікнік та відзначує річницю Чорнобильської трагедії зі запрошеними доповідачами. С. Віхар інформував, що видатна діячка Маруся Бек і її родина жертвували у пам'ять щойно померлого її брата Івана 1,000 дол. на допомогу хворим дітям Чорнобиля. Він підкреслив, що „Українське Село" — це не лише самостійне мешкання для старших віком, і є складовою частиною української громади, тому дирекція дбає про різні програми і імпрези для членства.

Оскільки звіт С. Віхтара був дуже детальний, інші члени дирекції не звітували, лише Емі Бужинська подала до відома, що „Українське Село" має 173 членок і членів. Вона закликала, щоб молодші віком ставали членами корпорації.

У дискусії забирали голос Мирослава Брездень і Ева Лехно. Усі звіти було прийнято. Опісля голова Номінаційної комісії Юстина Неллігeн подала прізвища пропонованих осіб до дирекції на 1993 рік, а саме: О. Адамек, Дж. Дадсон, С. Дуб, З. Іваницький, Е. Буржинскі, Ю. Мазяк, Ю. Неллігaн, М. Томин, К. Стойко, З. Василькевич, С. Віхар і Л. Воробкевич. Тому що не було інших кандидатів, листу номінаційної комісії було прийнято одноголосно.

У „різному" М. Брездень, голова гуртка „Червона Калина", дякувала дирекції і голові С. Віхареві за гарну опіку. Н. Сасик подала внесок щоб виасигнувати суму 200 дол. на допомогу для української спортовки Оксани Баюл, першунки на совгах. Її внесок було прийнято. Крім того, забирали голос М. Кальба, Е. Лехно, Ю. Неллігeн, А. Воробкевич і І. Кучер.

Після вичерпання програми С. Віхар попросив корпораційного адвоката Я. Карпінського перевести заприсяження нової дирекції.

В кінці голова подякував присутнім за участь, закрив збори і попросив на каву та солодке, яке приготовили членки під проводом Ю. Неллігeн. На першому засіданні нової управи дирекція розподілила обов'язки: президент — С. Віхтар, троє заступників — Ю. Неллігeн, М. Томин і С. Дуб, І. Іваницький — секретар протоколів, О. Адамек — секретар кореспонденційний, Ю. Мазяк — скарбник, З. Василькевич — референт преси й інформації, Е. Бужинські — референт членства і Дж. Дадсон, К. Стойко і Л. Воробкевич — вільні члени. А. Волкер залишилася почесною головою, Я. Карпінський — адвокатом корпорації.

Зенон Василькевич

НЕ ЗВАЖАЮЧИ НА ЗАБОРОНУ влади Софії, столиці Болгарії, коло 5,000 комуністів і їх прихильників провели у неділю, 9-го травня, демонстрацію на честь 48-ої річниці перемоги над гітлерівською Німеччиною. Демонстрацію організувала Соціялістична партія (колишня комуністична). Депутати парляменту з числа „соціялістів" поклали вінок до підніжжя 35-метрового пам'ятника совєтському воякові. Навколо цього пам'ятника не припиняються суперечки, бо міська влада Софії має намір знести його. На їх думку, пам'ятник символізує багаторічне панування комуністів у Болгарії. Опоненти твердять, що монумент нагадує лише про перемогу над нацизмом у Другій світовій війні, і ні про що інше.

Братський Конґрес Ню Джерзі оголосив конкурс

Джерзі Сіті, Н. Дж., — Братський Конґрес стейту Ню Джерзі проведе програму нагород за осяги молоді на своїй річній конвенції в днях 7-го і 8-го жовтня 1993 року в готелі Шовбовт і Касіно в Атлантік Сіті, Н. Дж.

Програма винагород молоді є щорічним конкурсом, відкритим теж для членів Українського Народного Союзу, які є студентами середніх або вищих шкіл. Признання нагород буде базоване на таких досягненнях: успіх у навчанні — 60% надобов'язкова діяльність — 40%.

Конкурс буде проведений у двох вікових групах: перша — 14, 15 та 16 і друга — 17 років і вище.

Кожний переможець отримає грошову нагороду в сумі 200 дол. та трофей, які будуть вручені на конвенції Братського Конгресу.

Всі зацікавлені взяти участь у конкурсі можуть отримати формуляри конкурсу в Українському Народному Союзі, або від головного радного УНС Андрія Кейбіди, керівника конкурсу, 19 Rutgers Street, Marlewood, N. J. 07040 чи телефоном (201) 762-2827. Реченець для зголошень у конкурсі є 1-го вересня 1993 року.

Великдень...

(Закінчення зі стор. 2)

ськовослужбовці разом із своїми родинами відвідають храми, візьмуть участь в урочистих Богослужіннях, відчують свою приналежність до великої будівничої місії суспільства, його Збройних Сил. Нехай в цей надзвичайний і пам'ятний день високі слова „Боже, великий, єдиний! Нам Україну храни..." стануть духовним гаслом збройних захисників нашої Вітчизни, яка торує собі дорогу миру, злагоди, єдности в ім'я незалежної України..."

Усе було, як завжди, але щось таки було не так. На порожній трасі Луцьк—Львів,вертаючись автом на третій день свят додому з Волині, де ми з родиною гостювали у наших родичів, я, зрештою, усвідомив в чому саме є відмінність сьогодення від минувшини. Десь подолося почуття, що всі наші надбання тимчасові, підсвідомий страх втрати здобуту ціною страшних жертв і неймовірних страждань мільйонів незалежність, небезпідставні на той час побоювання, що оте українське „я", яке щойно пробудилось може знову зникнути і на цей раз назавжди.

Ми стаємо іншими, ми починаємо сприймати світ і події навколо так, як їх сприймають у демократичних державах. І хоча багато в нас негараздів, хоча мій обкрадений сусідами народ сьогодні є бідний і розгублений, він повільно, але безповоротно повертає русло цивілізованого розвитку. Я вірю, я твердо переконаний, що українцям не потрібно буде аж 40 біблійних Мойсеєвих років, аби вийти з рабства в усіх його формах. Незламний український народ, до якого волею Бога ми маємо честь належати, є вічним, він воскресає і незабаром займе гідне місце у світовій родині народів.

Яхта „Ікар" повернулася щасливо домів

Миколаїв. — Як повідомляє листом Миколаївська Міська Рада українську громаду в Ню Йорку, яхта „Ікар", що приплила була до пристані Ню Йорку для святкувань Дня Незалежности ЗСА в липні 1992 року, благополучно повернулася додому з усім своїм екіпажем.

Мешканці Миколаєва зустрічали залогу яхти захоплено і багатолюдно. Радіо і телебачення передавало про цю подію широкі звідомлення.

Про плавання і зустріч з українською діяспорою розповідав вичерпно капітан Б. Немиров в часі прийняття, що його влаштував на привітання яхти заступник голови Верховної Ради України. Фактично рейс закінчився в дні 1-го жовтня 1992 року в місті Каневі, біля могили Тараса Шевченка. Там покладено квіти, а прапор, який маяв на щоглі в часі перебування у Ню Йорку і який був посвячений перед початком плавання передали на вічне зберігання Музеєві Т. Шевченка. Рівночасно передано, до музею прапорці, що прикрашували яхту і кришталеве яблуко, що його вручив капітанові „Ікара" посадник Ню Йорку.

Звідомлення про щасливе закінчення складного плавання на Атлантійському океані подав директорові Українського Народного Дому в Ню Йорку Романові Данилюкові заступник голови Міської Ради Миколаєва Т. Буганенко.

І в Москві...

(Закінчення зі стор. 1)

Почали їздити туди і назад, привозили зі Заходу досі заборонені та нігде небачені книжки про УПА, ОУН та інші події в історії України. Літом 1989 року організовують похід „Дзвін" по Донеччині заходами Павла Жовнірекна, який офіційним способом отримує всі потрібні дозволи через Комсомол, бо має зв'язки. Похід „Дзвін" підкреслює вивчення екології, одначе наголос є на мові та культурі. У тому першому поході „Дзвону" участь взяло 25 осіб — з Москви, Польщі та Донеччини. Це було щось незвичайного для мешканців Донеччини, які підходили і зі здивуванням питалися, чому серед учасників лунає українська мова, дивувалися. Наступного року похід „Дзвін" відбувся одночасно в різних областях України, а всі сходилися у Каневі. Ярослав розказує, що він особисто був у Львівській області, уважає, що похід тут не виконував тієї самої функції, що на східних областях України — не було кого українізувати. Тоді в 1991 році організує похідпідготову до референдуму, де вже участь бере багато молодих людей з Америки та Канади, кінець того походу збігся з фестивалем „Червона рута" в Запоріжжі.

Підкреслює наш співбесідник і те, що у 1989 році в Москві постає кілька українських організацій, як Українська Гельсінська Спілка (УГС), Українська Республіканська Партія (УРП), а під кінець року також Рух, який твориться поступово. Коли вже було багато членів, у приміщеннях Московського фізико-технічного інституту відбувся установчий конгрес, на якому утворилися дві організації Руху, беручи під увагу пункт, де говориться, що поза межами України не можна творити Руху, тільки організації прихильників Руху. Люди, пов'язані з УГС і Рухом, брали активну участь у політичних демонстраціях і мітингах де, якщо переглянути звідомлення новинок, можна завважити, що українській синьо-жовтий прапор був найбільший. Той самий великй за розміром прапор у 1991 році був піднесений над московським Білим Домом, — потім, під час проголошення незалежности України, був занесений до Верховної Ради. Натомість УГС займалася подаванням інформації „Радіо Свободі" та утримувала контакт зі Заходом через Москву.

Зв'язки з іншими республіками закріплювалися офіційно на зустрічах і така перша зустріч, конференція східної української діяспори, відбулася в столиці Латвії, Ризі. Було приємно, але нічого не вирішено. Через рік, тобто у 1990 році, відбулася аналогічна конференція у Москві й була більш корисною. У 1991 році в листопаді відбувся Конгрес східної української діяспори в Києві, а його продовженням був Світовий конгрес українців літом 1992 року.

Наш гість твердить, що у Москві живе від 500,000 до 600,000 українців, але активну участь у житті громади бере всього кілька тисяч. Таке мінімальне зацікавлення наш гість уважає браком можливості української громади робити собі рекламу. Ще згадує про те, що під час референдуму в Україні 1-го грудня 1991 року багато українців зголосилося до української громади, бо хотіли також брати участь у голосуванні. На питання про стосунки громади з місцевою владою, стверджує, що все залежало від особистих зв'язків. Найважче було з приміщенням для організацій. УМК збирався в Палаці молоді, а опісля в Українській бібліотеці. Саме про бібліотеку хочу я розказати читачам „Свободи", заявляє Я. Базалій, бо саме при цій установі гуртується більшість організованого громадського життя в Москві.

За ініціятивою Українського Молодіжного Клюбу та української громади Москви 17-го грудня 1989 року відновила свою працю Державна Бібліотека Української Літератури. Вона є наступницею Центральної Української Бібліотеки в Москві, що була заснована 1918 року і зліквідована большевицькою владою Москви у 1938 році. Одночасно були вилучені та потім знищені книги видатних діячів Української Народньої Республіки, репресованих українських письменників. До нашого часу збереглася невелика частина книжок (переважно українська клясична література XIX століття). Члени бібліотечної ради віднайшли архівні документи, що відображують складну історію бібліотеки, зокрема інвентарні книги, акти про вилучення літератури. На 1-го грудня 1992 року бібліотека налічувала близько 13,000 книг, 6,000 брошур, 4,800 примірників журналів і видань, що продовжуються, 185 комплектів газет (у тому числі — колекція газет „нових" громадсько-політичних об'єднань та рухів 1989—91 років), а також карти, ноти, образотворчі видання, авдіокасети, платівки, діяфільми та рукописи. Бібліотека постійно поповнюється виданнями, що виходять в Україні. Тут можна також ознайомитися з українськими виданнями з Австралії, Білорусі, Бразилії, Ватикану, Великобританії, Естонії, Італії, Канади, Латвії, Литви, Німеччини, Польщі, Росії, Румунії, ЗСА, Франції, Чехо-Словаччини, Югославії та Хорватії.

Оскільки українці в Москві поконшо не мають інших приміщень, то бібліотеку і її залю використовується для проведення різноманітних культурних починів громади, включно з відправою Богослужіння, яке зорганізувала греко-католицька громада, запрошуючи священика.

Весною 1992 року об'єдналися всі організації та вже осінню того року почали працювати координуюча організація. З усього видно, що наш співбесідник гордий з діяльности та осягів української громади в Москві, частиною якої є сам. Він з великим захопленням розказує як це все творилося, тому з оправданим проханням звертається Ярослав Базалій до української громади ЗСА, щоб допомогли придбати комп'ютер для Бібліотеки Української Літератури в Москві. В імені Об'єднання Українців Москви за підписом їхнього секретаря Ю. Кононенка вручає нам запевнення, що комп'ютер використовуватиметься виключно в інтересах бібліотеки, української громади Москви та забезпечить їх надійне збереження.

Дякуємо нашому гостеві за цікаву розповідь про оновлення життя української громади в Москві, а думка про те, що „козацькому роду нема переводу" залишається з нами навіть після відходу нашого гостя.

Фестиваль музики М. Лисенка в Чикаґо

Управа Музично-Наукового Т-ва ім. М. Лисенка в Чикаґо щиро запрошує українську громаду Чикаґо і околиць на фестиваль музики М. Лисенка, який відбудеться в неділю, 20-го червня, о год. 2-ій по полудні в авдиторії школи св. Миколая.

У фестивалі беруть участь хори мішаний і жіночий хор „Сурма", диригент проф. Роман Андрушко, мішаний хор св. Андрія, диригент д-р В. Грухий, мистецький ансамбль „Байда", мистецький керівник В. Попович, мішаний хор „Прометей", диригент мгр Н. Савин-Вірхнянська.

В програмі буде також реферат про М. Лисенка „Життя, музика і його значіння для української культури", опрацьований проф. д-ром Яном Хойнацьким.

Н. Н.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ХОРЕОГРАФ Джером Роббінс отримав звання „кавалера" Французького почесного легіону, на окремій церемонії у французькій амбасаді в Ню Йорку у вівторок, 4-го травня. Нагороду вручив йому Жак Андреані, французький амбасадор в ЗСА, за його працю з балетом Паризької опери та за його досягнення, взагалі.

Раїса Лиша ...

(Закінчення зі стор. 2)

Раїса Лиша

місяць стоїть конем
Івана Сірка
роз'їжджає азотно — тук
при веселій краватці
тримаючи в зубах стебло
народної пісні

ой братика підчепив
на гачок

ой брата забрав
вдихає і видихає все
інкубатор

загрібають небо залізом
розрізнюють груди
вічних могил

Винятковим є більшого маштабу „Дума — Іронія про кав'ярника невідомого Гетьмана України", з якої навіть цих кілька рядків передають сутність трагедії України:

ой чимало ти Україно
породила гетьманів

колисала трипільську дитину
хоч один може колись
та й признається

а вже річка текла-натекла
з перебитого крила України
яке волоче невідомий
(„Україна", ч. 37,1989 рік)

силкується крило підняти
а воно обважніло від крови
не підіймається.

З початком цього року Раїса Лиша з мужем Юрієм Вівташем, теж поетом, дисидентом покинули Дніпропетровськ і живуть у Києві, працюючи в видавництві „Наша Віра".

У цій, далеко не повній, інтродукції Раїси Лиші було тільки ледь-ледь позначено стежку до пізнання цієї винняткової людини, поетеси й художниці. Привітання її в літературу відбулося наданням їй Премії імені Василя Стуса в 1990 році.

Юрій Вівташ — Раїсі Лиші

У твоїх зіницях сидять звірятка
апокаліпсису
ти весела Марія Магдалина біля
порожньої труни
воскреслого материка
та
жовте цвітіння щарици на городі
у брудному ліфті
серед еротичних графіті
читаємо призабуте ім'я грізного
Бога
на краю світу у вікно хати
в селі
вночі стукає стара груша
пружньо вибіг кіт у вересні
веселий вільний
(„Світогляд" IV, 1992 рік)

ВЕЛИКІ АМЕРИКАНСЬКІ фірми минулого року витратили 76.3 біл. дол. на рекляму своїх товарів. Одначе тільки 3.8 біл. дол. було витрачено на реклями в газетах, бо більшість грошей витрачається на реклями в телевізії, журналах і придорожніх транспарантах. Будучи свідомими цього факту вже кілька останніх років, видавці газет вирішили в якийсь спосіб цьому зарадити. Аналітики уважають, що від спроможностей їхніх намагань якось цьому лихові зарадити буде також залежати майбутність багатьох газет в країні. Тому Спілка американських газет вирішила започаткувати широку кампанію продажу своїх сторінок для реклям продуктів.

АМЕРИКАНСЬКА ЛЕТУНСЬКА лінія „Нортвест Ейрлайнс" оприлюднила нові знижки на квитки своєї лінії продовж літнього сезону. Деякі знижки доходять до 33 відсотків. Це було несподіванкою, щоби в той спосіб бодай на кільканадцять годин випередити своїх суперників і здобути більше осіб, які використають цю нагоду.